

“อดีตที่น่าเหลือวามอง”

เสี้ยวหนึ่งของแมคคอร์มิก

ประสิทธิ์ พงศ์อุดม

ฝ่ายประวัติศาสตร์ สภาคริสตจักรในประเทศไทย

ความจริงโรงพยาบาลแมคคอร์มิก ของมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย มีอดีตอันยิ่งใหญ่ที่สามารถกล่าวขานได้ไม่รู้จบ นับตั้งแต่เรื่องการเป็นโรงพยาบาลและผดุงครรภ์เป็น โรงพยาบาลแบบตะวันตกแห่งแรกในล้านนา เป็นแหล่งกำเนิดโรงเรียนแพทย์ โรงเรียนพยาบาลที่สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกมาทรงงานแพทย์ และเป็นสถาบันที่นายแพทย์เอ็ดวิน ซี. คอร์ตหรือพ่อเลี้ยงคอตได้ใช้ชีวิต และฝากผลงานอย่างเอนกอนันต์เป็นที่กล่าวขานกันมากระทั่งถึงปัจจุบัน

แต่การพูดถึงเสี้ยวหนึ่งในอดีตของโรงพยาบาลแมคคอร์มิก อาจมีความหมายมากกว่า การยกประวัติศาสตร์ทั้งกระบวนสาธยาย ดังเรื่องที่ผมอยากจะนำมาเล่ากับผู้อ่าน ต่อไปนี้

ครั้งหนึ่งราว 70 ปีมาแล้ว โรงพยาบาลแมคคอร์มิกประสบปัญหาอย่างหนักเนื่องจากการบริหารของพ่อเลี้ยงคอตทั้งนี้เพราะท่านได้ให้บริการแก่ชาวเชียงใหม่ และหัวเมืองใกล้เคียงโดยไม่มุ่งหวังกำไร สิ่งดีอันใดที่ท่านจะให้ก็ได้ท่านทำเต็มทีช่วงนั้นทางโรงพยาบาลได้ซื้อเครื่องเอ๊กซเรย์และอุปกรณ์ทางการแพทย์อื่น ๆ มาใช้ นับเป็นเครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยยิ่ง หมดเงินไปเกือบสองหมื่นบาท (เทียบกับสมัยนี้คงเป็นล้าน) จึงขาดแคลนเงินที่จะใช้ในกิจการ ต้องกู้หนี้ยืมสินธนาคารหรือแม้กระทั่งใช้ทุนทรัพย์ของตัวเองจนเกลี้ยงกระเป๋า ทว่าสิ่งที่ประสบอยู่ในขณะนั้นไม่ได้ทำให้โรงพยาบาลแมคคอร์มิกต้องดำเนินอย่างโดดเดี่ยว

ด้วยการทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมไว้มาก จึงมีชนชั้นผู้นำผู้ปกครองของเมืองเชียงใหม่เป็นตัวตั้งตัวตีเรียกร้องต่อสังคมให้ร่วมไม้ร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนตอบแทนบุญคุณของแมคคอร์มิกบ้าง

ข้อมูลที่ผมจะกล่าวถึงนี้มาจากเอกสารเรื่อง “แม่กุศลเก็บเงินบำรุงโรงพยาบาลแมคคอร์มิคส์ เชียงใหม่” ซึ่งได้มาจากนายแพทย์วีรวัฒน์ มุตตารักษ์ โดยท่านไปได้มาจากใครไม่แจ้งชื่อ รู้แต่ว่าเจ้าของเอกสารรักและหวงมาก

เอกสารดังกล่าวเป็นหนังสือขนาดพอกเกิดตุ๊กเล็ก พิมพ์เมื่อเดือนมีนาคม 2474 จำนวน 5,000 เล่ม เป็นภาษาไทยและตัวเมืองในเล่มเดียวกัน โดยมีพระราชยาเจ้าดารารัศมีและพลตรีแก้วนริศ เจ้าเมืองเชียงใหม่องค์สุดท้ายเป็นผู้ “บอกบุญ” แม่กุศลยังผู้มีจิตศรัทธา เรื่องของเรื่องก็คือว่าพ่อเลี้ยงคอตได้ปรารภกับพระราชยาเกี่ยวกับโรงพยาบาลไม่มีเงินจะบริหาร เนื่องจากผู้ป่วยที่มารักษาส่วนใหญ่ไม่มีเงินจ่ายเงินที่เคยรับการสนับสนุนจากบุคคลและองค์กรต่างประเทศที่ฝืดเคือง เพราะเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ขณะที่ “การงานของโรงพยาบาลเจริญก้าวหน้าอยู่เสมอ ส่วนรายได้เจริญตามไม่ทัน” ท่านไม่คิดจะขูดรีดเอาจากคนไข้ จะเป็นอย่างไรท่านยังเต็มใจให้การรักษาเต็มที่ ถึงแม้ตอนนั้นจะมีผู้ป่วยที่จัดเป็นประเภทอนาถาราว 60-70 เปอร์เซนต์แต่ก็ไม่ได้ลดมาตรฐานการรักษาที่ทำในขณะนั้น คือยังเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการบริการเต็มร้อย

วิธีหาเงินสนับสนุนโรงพยาบาลในสภาวะขาดสน พ่อเลี้ยงคอตต้องค้นร่นหลายทาง ท่านทำแม้กระทั่ง จัดแสดงละครที่โรงหนังศรีวิศาลเดิม โดยได้ฝึกหัดพยาบาล เจ้าหน้าที่ รวมทั้งท่านเองเป็นผู้แสดงด้วย ทางคุ้มเจ้าเชียงใหม่จัดช่างฟ้อนมาสมทบการแสดงมีขึ้นในวันที่ 11-12 มีนาคม 2474 หนังสือ “บอกบุญ” ก็ได้เชิญชวนให้คนไปชมและบริจาคในครั้งนี้

สาระในหนังสือบอกบุญได้พรรณาแจกแจงรายละเอียดไว้อย่างยืดเยื้อ อาทิ มีข้อมูลสถิติคนไข้ของโรงพยาบาล รายรับรายจ่ายต่าง ๆ และข้อมูลที่นำผู้อื่น ๆ นับได้ว่าการเปิดเผยสภาพอันแท้จริงของโรงพยาบาลต่อสาธารณชนได้รับรู้กันอย่างกว้างขวางเป็นครั้งแรก ที่สำคัญคือในรายละเอียดนั้นได้กล่าวพรรณาดังคุณงามความดีของแพทย์และพยาบาลมิชชันนารี ที่ได้ยอมเสียสละความสะดวกสบายของตนมาสร้างคุณประโยชน์ด้านการแพทย์และสาธารณสุขในเชียงใหม่ อย่างสิ้นเหลือเกินที่จะอ้างได้หมด ซึ่งในการ “บอกบุญ” นั้น ก็ได้เชิญชวนให้ชาวเชียงใหม่และผู้มีจิตศรัทธา ได้ตอบแทนบุญคุณของโรงพยาบาลแมคคอร์มิค ในฐานะเป็นสถานพยาบาลผู้ให้มาโดยตลอดด้วย

ผมอ่านเอกสารด้วยความรู้สึกทราบซึ่งจริงใจทั้งในแนวคิด และลีลาภาษาของการเรียกร้องวิงวอน แต่สิ่งหนึ่งที่มองเห็นลึกมากกว่านั้นก็คือ หนังสือ “แม่กุศลเก็บเงินบำรุงโรงพยาบาลแมคคอร์มิคส์ เชียงใหม่” นี้แสดงถึงความห่วงใยของสังคม ที่มีต่อความเป็นไปของโรงพยาบาลแมคคอร์มิค ในสถานะที่ประสบกับความยากลำบากสังคมก็ไม่ได้ทอดทิ้ง ทั้งนี้เพราะที่ผ่านมาโรงพยาบาลแมคคอร์มิคไม่ได้ทอดทิ้งสังคมนั่นเองพ่อเลี้ยงคอตผู้ปลูกฝังอุดมการณ์ “จิตวิญญาณแห่งไมล์ที่สอง” (Spirit of the Second Mile) คงได้สร้างความเป็นแมคคอร์มิคที่เป็นผู้ให้ ไม่ใช่การเยียวยารักษาด้วยร่างกายเท่านั้น แต่

ได้เยียวรักษาด้านจิตวิญญาณที่ปรากฏผลอย่างกว้างขวาง นั่นคือจิตวิญญาณของสังคมที่มีสำนักในบุญคุณของโรงพยาบาลแมคคอร์มิค ซึ่งเป็นสถาบันการแพทย์ที่มาจากความรักขององค์พระผู้เป็นเจ้า

ในปัจจุบันโรงพยาบาลในสังกัดสภาคริสตจักรฯ กำลังเจริญรุดหน้าด้วยตึกอาคารใหญ่โต มีเทคโนโลยีทันสมัย และให้บริการเกี่ยวข้องกับผู้ที่ขยายกว้างออกไปในรูปของโรงพยาบาลประกันสังคม โรงพยาบาลประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาทรักษาทุกโรค) คนเจ็บป่วยและญาติจะต้องหลงใหลเข้ามาใช้บริการมากยิ่งขึ้น โรงพยาบาลเหล่านี้จะได้สร้างคุณให้คนทั่วไปได้สำนึกอย่างไรว่าเป็นโรงพยาบาลคริสเตียนที่มีความรักเอื้ออาทรเป็นพื้นฐาน และให้บริการด้วยจิตวิญญาณของโรงพยาบาลคริสต์

หัวใจแห่งจิตวิญญาณของโรงพยาบาลในเครือสภาคริสตจักรฯ ควรจะมาจากทุกฝ่ายในสถาบัน อาทิ ผู้บริหาร ฝ่ายศาสนกิจ เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์ และทำงานประสานเป็นหนึ่งเดียวกัน สร้างอุปนิสัยให้ผู้รับผิชอบร่วมกันนี้รู้จักการเสียสละมี “จิตวิญญาณแห่งไมล์ที่สอง” “โดยแท้เป็นโรงพยาบาลที่ไม่ใช่รักษาได้แค่การเจ็บป่วยทางกาย แต่ควรรักษาทางจิตวิญญาณด้วย เพื่อว่าผู้ที่เข้ามารับการรักษาจะได้อะไรที่ประเสริฐกว่าสุขภาพกายที่ได้ออกไป และจะอวดได้ว่าเป็นโรงพยาบาลคริสเตียน (ความตอนท้ายขอเขียนสำนวนของ “ปิยอทะ” ในบทความเรื่อง “เหลียวหลังหาอนาคต” ใน ข่าวคริสตจักร เดือนมกราคม 2002 มาย้ำกันอีกที)

ความจริงกำลังพูดถึงเรื่องราวของเอกสาร “แผ่กุศลเก็บเงินบำรุงโรงพยาบาลแมคคอร์มิคส์ เชียงใหม่” แต่ที่ว่ามาทั้งหมดก็เป็นอดีตที่น่าเหลียวมองเพื่อส่องดูอนาคตของพันธกิจการแพทย์และพยาบาลของสภาคริสตจักรในประเทศไทยเพราะเราได้มี “ประวัติศาสตร์แห่งอนาคต” ที่งดงามเป็นไปตามน้ำพระทัยขององค์พระผู้เป็นเจ้า...ต่อไป.